
John A. W a r d e n

PLÁNOVÁNÍ LETECKÝCH OPERACÍ

V několika příštích číslech redakce časopisu uveřejní na pokračování zkrácený a redakčně upravený překlad knihy plukovníka letectva Spojených států amerických Johna A. Wardena **The Air Campaign, Planning for Combat**. Plukovník Warden (266 bojových letů, nalétáno 3000 letových hodin) tuto knihu napsal během svého studia na National War College.

Redakce upozorňuje čtenáře, že kniha plukovníka Wardena není určena jen pro důstojníky letectva, nýbrž pro všechny důstojníky, kteří považují za potřebné si rozšířit svůj obzor ve všeobecných otázkách operačního umění.

* * *

V krátké historii války ve vzduchu žádný stát, který měl převahu leteckých sil, neprohrál válku působením nepřátelských zbraní. Letecká převaha sama o sobě nezaručuje vítězství. Tato kniha, která je jedním z prvních rozborů umění plánovat leteckou dimenzi války, zkoumá složité vazby mezi leteckou převahou a vítězstvím ve válce.

Ve své knize "Plánování leteckých operací" se plukovník John A. Warden zabývá použitím letectva na operačním stupni na válčišti. Nejnaléhavějším úkolem velitele na válčišti, jak tvrdí autor, je převést cíle války vedené státem na taktické plány pro operační stupně. Podává svůj

předmět s uváděním zajímavých historických příkladů a zdůrazňuje, že zvládnutí strategie na operačním stupni může být klíčem k vítězství v budoucích válkách. Plukovník Warden ukazuje, jak účinněji používat leteckých sil (hromadným použitím, soustředěním a ekonomii sil), protože - jak varuje, USA již nestojí v čele, pokud jde o počet personálu, výrobní kapacitu a technologii.

Řečeno jednoduše, aby letectvo, které má nižší počty, zvítězilo, musí bojovat lépe a chytřeji. Tato kniha umožňuje operačním důstojníkům a velitelům (plánovačům) lépe pochopit, jak používat leteckou sílu v budoucích leteckých operacích proti rozmanitým nepřátelským možnostem. Čtenář uvidí, že klasické principy války platí také pro vzdušný boj. Jedním z důležitých přínosů autora je, že ukazuje porozumění pro ty, jejichž obtížnou odpovědností může jednoho dne být plánovat a provádět vítězné letecké operace.

**gen. por. letectva Bradley C. Hosmer,
President National Defense University**

PŘEDMLUVA

Kniha **Plánování leteckých operací** je pokusem ovládnout velmi složitou filozofii a teorii, které souvisejí s leteckou válkou na operačním stupni. Tato kniha je určena pro důstojníky zbraní všech druhů ozbrojených sil, kteří mohou být zařazeni do štábu operačního stupně. Určena je zvláště pro důstojníka letectva, který chce přemýšlet o leteckých operacích dříve, než bude ustanoven na velitelskou nebo štábní funkci. Kniha se zabývá tím, jak a proč je možno používat letectva k dosažení vojenských cílů nezbytných pro vítězství ve válce.

Stejně důležité je také to, čím tato kniha **není**.

Tato kniha se nezabývá taktikou a nepopisuje, jak se bombarduje cíl. Kniha není technická a nepopisuje specifické zbraňové systémy. Nezabývá se určitým druhem letectva, a proto se nevěnuje přímo různým diskusím a doktrínám, které jsou běžné u mnohých leteckých sil. Podobně se vyhýbá používání pojmů, které přišly nedávno do módy a jsou stále ještě příliš tajemné, aby mohly být rozsáhle pochopeny nebo používány.

Proto se používá starších slov jako "fronta" namísto specifických slov jako "přední okraj vojsk". Mým názorem je, že obecnější pojmy lépe odpovídají představě potřebné pro koncepční rozbor na operačním stupni.

Dvěma dalšími oblastmi, jimiž se kniha nezabývá, jsou využívání kosmického prostoru a používání jaderných zbraní.

Pokud jde o použití jaderných zbraní, existuje buď názor, že jejich použití nemůže být v souladu s jakýmkoli racionálním názorem na válku, nebo názor, že jaderné zbraně jsou v určitých případech použitelné v soulase s tradičními idejemi. Kosmické operace jsem nerozebíral proto, že velitel na operačním stupni v současnosti přímo nedisponuje kosmickými prostředky. V blízké budoucnosti člověk jistě vstoupí do slunečního systému. Jestliže se tam válka rozšíří s ním, principy se podstatně nezmění, ačkoli pojmy hloubky a času budou mnohem důležitější než kdykoli dříve.

Všechny technologie se mění velkou rychlostí; proto každá kniha o válce ve vzduchu, která se bude do hloubky zabývat určitými technologiemi, velmi rychle zastará. Jsem přesvědčen, že velitelé na operačním stupni musejí především zvládnout základní filozofii a zásady vedení války. Teprve potom mohou do své služby postavit současné nebo nové technologie. Budou-li se snažit tento proces obrátit, nebudou schopni stanovit způsob jednání a budou zmlínání nazdařbůh každou změnou v bouřlivém technickém vývoji.

Na konci osmdesátých let se objevily vzrušující možnosti zbraní využívajících usměrněné energie a balistických raket krátkého až středního doletu s konvenční municí. Jeden druh těchto zbraní anebo oba druhy - nebo něco, o čem se nám dosud ani nezdálo - se mohou stát velmi důležitými, a to jen proto, že umožňují vyšší soustředění síly anebo zvýšenou

mobilitu. Účinné použití bude záviset na zasazení nových systémů v soulase s principy uvedenými v této knize.

Čtenář také zjistí, že tato kniha obsahuje málo údajů o letectvu umístěném na letadlových lodích. Upuštění od tohoto rozboru neznamena nikterak podceňování letectva umístěného na letadlových lodích; ve všech velkých válkách vedených Spojenými státy americkými byly letadlové lodi nezbytnou součástí ofenzivních prostředků potřebných k dosažení vítězství ve válce. Avšak protože tato kniha má být vodítkem pro použití letectva a nikoli historií letectva, jsou příklady týkající se letectva umístěného na souši dostatečné pro ilustraci mých poznatků.

Teorie na operačním stupni musí být tatáž, bez ohledu na místo, z něhož letadlo nebo raketa vzlétne.

Jak se prodlužuje doba od poslední války, vojenské instituce mají tendenci zaměřovat se stále více na budoucí strategie a na strukturu sil potřebných k zabezpečení těchto strategií. Takové zaměření je nezbytné, avšak plány pro vedení budoucí války s budoucí strukturou vojsk nesmějí být zaměřovány s plány pro vedení války, která může začít zítra. Síly, které mají nyní státy k dispozici, budou nezbytné pro použití v pozdější válce, i když operační plány pro dlouhé války mohou brát v úvahu novou techniku, která může být vyráběna během trvání války.

V podstatě se však teorie operační úrovně nezabývá vývojem budoucí struktury sil: v zásadě se zabývá používáním toho, co je k dispozici.

Kniha Plánování leteckých operací je, jednoduše řečeno, filozofickým a teoretickým rámcem pro sestavení koncepce, pro plánování a pro provedení letecké operace. V rozsahu, v jakém nepomůže plánovačům při uspořádání jejich myšlenek - dříve než se ocitnou v zápalu bitvy - splní svůj účel.

ÚVOD

Napsal Charles L. Donnelly, Jr

Tato kniha je počátkem něčeho velmi důležitého: spojuje historickou zkušenost do jasného, přehledného souboru závěrů a zásad pro použití letectva k dosažení strategických cílů ve válce. Tato kniha je výjimečná, protože je prvou knihou, která podrobně popisuje oblast mezi volbou národních cílů a taktickým provedením na bojové úrovni pluku (wing) a peruti (squadron).

Kniha tohoto druhu byla potřebná již dlouho.

Století pozemních válek uplynula, než autoři jako Sun-Tsu úspěšně čtenářům přiblížili podstatu úspěchu ve válce. Jsme šťastni, že pouze několik desetiletí poté, co byla letadla poprvé použita v boji, máme soustavnou syntézu historické zkušenosti, která jednak odpovídá historii, jednak je užitečným návodem pro budoucí použití letectva.

Plukovník J. A. Warden nepíše o taktice nebo specifických zbraních, ani se neváže na určitou válku. Sděluje nám však, jak nejúčinněji používat letecké síly. Je to kniha o umění - o operačním umění -, jak by je měl uplatňovat letecký velitel, a uvádí je do přímé souvislosti s trvalými principy války.

Princip války, které výmluvně rozebral Carl von Clausewitz ve své slavné knize **O válce**, jsou stejné pro pozemní vojsko i pro letectvo. Proč tedy potřebuje letectvo speciální rozbor? Po přečtení knihy Plánování leteckých operací se přesvědčíme, že rychlost a dosah letectva vytváří zvláštní problémy a poskytuje zvláštní výhody, které souvisejí s principy hromadného použití a soustředění a jejich důsledkem, ekonomik sil. Kniha plukovníka Wardena poskytuje výstižný rozbor takových důležitých problémů, jako je volba zaměření na útok nebo na obranu ze strany velitele, požadavek letecké převahy, vliv pozemní obrany a nová složitá myšlenka leteckých záloh.

Kniha Plánování leteckých operací jasně ukazuje, že letecký velitel bude často muset volit

mezi útokem a obranou. Letectvo v obraně stojí před větším nebezpečím pro sebe samotné i pro celé válečné úsilí než letectvo v útoku. Zvláštním rysem celého tohoto rozboru "útok versus obrana" je výčet nejlepších možností volby ve všech válečných situacích, v nichž se velitelé mohou ocitnout: síly slabší, síly mající převahu, guerrilla, válka na válčisti a dokonce nebezpečí rozsáhlého nepřátelského pozemního průlomu. Je uvedena také odpověď na otázku, zda je lepší letecká stíhací obrana při rozšíření na obranu rozlehlých prostorů než když je soustředěna s ponecháním některých prostorů se slabší obranou.

Ať se zvolí útok nebo obrana, letecká operace nemůže mít úspěch, není-li dosaženo letecké převahy.

Leteckou převahu důsledně považujeme za svou prioritu číslo jedna. Zatímco se toto zdá být logické pro letce, kteří s letectvem žijí, je někdy obtížné přesvědčit jiné o této základní zásadě. Tato kniha přináší přesvědčivý argument o potřebě letecké převahy. Přináší také vyvážený rozbor jiných úloh letectva při podpoře vševojskového velitele, včetně překonaní nepřátelské pozemní nebo letecké protivzdušné obrany.

Nepřátelská pozemní protivzdušná obrana tvoří cíle, které budou ničeny v časech a na místech, které sami zvolíme. Každý systém pozemní protivzdušné obrany má zranitelná místa, která snižují jeho sílu. Například, nikdy není stejně silná v celé své délce a šířce, má křídla, ve srovnání s letectvem je nepohyblivá a normálně je orientovaná proti určitému ohrožení. Těchto zranitelností je možné v době plánované letecké operaci využít. A protože tyto zranitelnosti nejsou technologické, nýbrž jsou vlastností samotného pojmu, pozemní systém nikdy nebude schopen sám odolat nepředvídatelnému úderu a síle soustředěných leteckých útoků.

Jedním ze způsobů jak zvýšit soustředění leteckých útoků proti soustavě cílů je ponechat určitou leteckou sílu, aby čelila neočekávanému - buď příznivému nebo zhoubnému. Chyby dělají obě válčící strany a zálohy letecké síly umožňují využívat chyb nepřítele, nebo mohou být zasazeny do průlomu proti nepřátelskému pokusu o využití našich chyb. Tato koncepce letecké zálohy charakterizuje tuto promyšlenou knihu o operačním umění letectva, podávající čtenáři ucelenou metodu pro plánování leteckých operací proti velmi rozmanitým možnostem nepřítele.

Po přečtení této knihy čtenář pochopí, že plánování letecké operace je uměním, protože základní rozhodnutí, na jejichž základě bude mít letecká operace úspěch nebo neúspěch, jsou závislá na logickém myšlení "lidského počítače". Podrobné metody a pravděpodobnosti operačního výzkumu jsou nezbytnými vstupy do našeho plánovacího procesu. Avšak plk. Warden vás navrátí zpět a obnoví vaši víru v základní logické nástroje, které mohou být aplikovány především obratnými letci, spolu se složitou matematikou plnící svou vlastní úlohu odůvodnění a otevření.

LETECKÁ OPERACE VŠEOBECNĚ

Uvažovat o válce a o tom, jak v ní bojovat, je nesmírně obtížnou záležitostí, protože válka je nejsložitější ze všech lidských počínání. Protože je tak složitá, musí být rozdělena na části, které je možné vyšetřovat, zkoumat a používat. Je jasné, že válku je možné rozdělovat mnoha způsoby.

Války jsou velké a malé, omezené a neomezené, jaderné nebo nejaderné, geograficky místní nebo světové. I když jsou tyto způsoby dělení užitečné, neposkytují příliš dobrý základ pro plánování anebo řízení operací, protože jsou ještě příliš široké. Z tohoto hlediska je užitečnější dělit válku na části, které mají vztah ke klesajícím úrovním odpovědnosti.

◆ Úrovně války

Čtyři úrovně války zde vysvětlované jsou: úroveň velké strategie, strategická úroveň, operační úroveň a taktická úroveň.

● **Úroveň velké strategie** je místo, kde se přijímají základní rozhodnutí, která však mají největší důsledky. Zde stát určuje, zda se zúčastní války, kdo budou jeho spojenci a nepřátelé a jaký má být podle jeho přání mír, který bude následovat po válce. Ve druhé světové válce byli prezident Franklin D. Roosevelt, britský předseda vlády Winston S. Churchill a sovětský předseda vlády Josef Stalin představiteli velké strategie, která do značné míry určovala vojenskou strategii států válčících proti německo-italsko-japonské "ose".

● **Strategická úroveň** války se týká celkového vedení války, přibližné velikosti sil, které budou dány k dispozici, a velikostí úsilí na různých válčících. Pro ilustraci, ve druhé světové válce bylo rozhodnutí položit důraz na Evropu, nikoli na Pacifik, rozhodnutím strategickým. Podobně, rozhodnutí, že Německo by mělo být poraženo invazí po souši, nikoli bloádou nebo leteckým útokem, bylo strategické. Generál George C. Marshall, náčelník štábu armády Spojených států, a britský polní maršál Sir Alan Francis Brooke byli hlavními architekty americké a britské strategie v tomto konfliktu. Dvacet let později, rozhodnutí omezit počty mužů a letadel, které byly k dispozici pro použití ve Vietnamu, bylo strategickým rozhodnutím, stejně jako rozhodnutí omezit letecké operace nad severním Vietnamem.

● **Operační úroveň** války je nejbližší nižší úrovni pod strategickou. Týká se především toho, jak dosáhnout strategické cíle války přidělenými silami. Je to úroveň, na níž se sestavují plány pro skutečné použití pozemních, námořních a leteckých sil, a úroveň, na níž se tyto síly používají v průběhu tažení. Všeobecně, velitel na válčící se zabývá operacemi, na rozdíl od strategie. V tomto smyslu byli generál D. Eisenhower, generál Douglas MacArthur a admirál Chester W. Nimitz veliteli na operační úrovni (ačkoli důsledky strategie a velké strategie zajiště existovaly v jimi sestavených plánech a v jimi vedených operacích).

● **Taktická úroveň** je nejnižší úroveň války. Tato úroveň je tam, kde se proti sobě stojící síly fyzicky střetávají, kde jsou cíle zcela jednoznačné - jako zmocnit se určitého pahorku rotou, střetnout se s nepřátelskou lodí a potopit ji, nebo vybojovat vzdušný boj proti nepřátelskému stíhacímu letounu. Slovo "jednoznačný" je důležité, protože mužům odpovědným za plánování a provádění taktických pohybů nadřazený obvykle přesně řekne, jaké jednání se od nich očekává. Toto rozhodování zhora vůbec neznamená, že taktické rozkazy je možné provádět bez velkého mentálního úsilí; znamená, že mentální úsilí může být zaměřeno na rozumně určený cíl, a to na rozdíl od velmi složitých cílů, které je nutné volit a přidělovat na operační a strategické úrovni.

Mnoho knih bylo napsáno o strategické úrovni války; jednou z nejslavnějších a nejužitečnějších je kniha "O válce", kterou před jedno a půl stoletím napsal pruský strateg Carl von Clausewitz. Podobně je k dispozici mnoho knih o taktické úrovni; ve skutečnosti se většina válečných knih týká této úrovně. Například, většina děl o ponorkové válce, nebo vzdušném boji, námořních střetnutích a útocích pěchoty se týká taktiky muže proti muži.

Překvapuje - anebo také nepřekvapuje - že v období ihned po druhé světové válce nebylo napsáno téměř nic, co by se zabývalo teorií a praxí na operační úrovni, zvláště v oboru letecké války.

Jakými důvody lze vysvětlit, že neexistují díla o umění potřebném na operační úrovni?

Předně, je to obtížně přístupná oblast. Je možno mluvit o strategii s rozmáchlými gesty na mapě světa a taktika je něco, s čím mají mnozí přímou zkušenost buď z války nebo z výcviku.

Za druhé, po druhé světové válce jaderné zbraně vytvořily určitý pocit, že početné armády, flotily a letecké síly jsou zastaralé. Téměř současně odmítnutí historie (zvláště ve Spojených státech amerických), když jediný pohled vojáka v míru na válku dále odsunul operační úroveň války do kategorie tajemství. Když poslední z důstojníků, kteří měli zkušenosti z vysokých

velitelských nebo štábních funkcí, odešli z aktivní služby, veškeré obtížně nabyté poznatky byly ztraceny.

◆ Neexistuje soustavná operační doktrína

Ačkoli stojí ve stínu, zůstává operační myšlení důležité a jeho správné chápání má i nadále velký význam. Mnohé z našich současných problémů týkajících se použití různých druhů ozbrojených sil vyplývají z nedostatku soustavné doktríny pro jejich jednotlivé i společné použití v operaci pro zajištění určitého strategického cíle. Tato kniha je pokusem o vyplnění této mezery a o poskytnutí rámce pro plánování a provádění leteckých operací.

Podle názoru, že historie je jedinou laboratoří, kterou v míru máme pro sestavování a ověřování teorií války, tato kniha rozsáhle těží z posledního půlstoletí leteckých válek. Využívá zkušeností vítězů i poražených - často je lepším poučením to, které bylo získáno po porážce. Kniha se snaží "destilovat" poučení, která lze získat z mnoha operací a mnoha kultur. Nenavrhuje, aby byla určitá metoda opakována v budoucnosti, i když se některé opakovat mohou, a to vzhledem k naší krátké paměti. Je známo, že něco, co bylo vyřešeno v minulosti, může veliteli nebo plánovači poskytnout myšlenku anebo důvěru, aby se pokusil o podobný přístup. Ke kolika vítězstvím - a porážkám - došlo, protože velitel studoval dvojité obchvat Hanibalův v bitvě u Cannae?

Zaměříme se na použití letectva na operační úrovni na válčišti. V závislosti na cílech války se válčiště může rozkládat od fronty až do nitra nepřátelské země, jako tomu bylo u západních spojenců po invazi do Normandie ve druhé světové válce. Naopak, válčiště může být relativně izolovaným prostorem, jako tomu bylo v pouštní válce mezi Británií a "osou" v severní Africe před listopadem 1942.

V prvním případě "strategické" letecké útoky na nepřátelské území ovlivňovaly operace na celém válčišti a byly velmi důležité pro operačního velitele. Na druhé straně, na omezeném a izolovaném válčišti v severní Africe měly "strategické" útoky na německý průmysl malý přímý místní vliv a nebyly příliš důležité pro operačního velitele na obou stranách.

◆ V západní Evropě téměř splývaly dvě úrovně

V západní Evropě strategická a operační úroveň spolu téměř splývaly. Cílem velké strategie byla bezpodmínečná kapitulace Německa a vojenská strategie zvolená pro dosažení tohoto cíle spočívala v pozemním proniknutí do nepřátelského státu a v jeho okupaci. Při této strategii:

Operační velitel, generál Dwight D. Eisenhower, nemohl vytvořit předmostí v Normandii a čekat, až Němci vykrvácí ve snaze toto předmostí zlikvidovat. Naopak, musil postupovat kupředu. Nutné musil používat všech disponibilních prostředků ke snížení německé schopnosti klást odpor. Letecké útoky na továrny na benzín, dopravní síť a elektrárny stovky mil za frontou, ačkoli nepodléhaly jeho velení, a to z mnoha důvodů, měly pro eventuální úspěch přinejmenším stejný význam jako pohyb armád po zemi.

Mohlo by nás snadno zmást to, že letecké útoky na nepřátelské území jsou nazývány "strategickými", jako kdyby se řídily podle svého zvláštního plánu nesouvisejícího s ostatní válkou.

Za druhé světové války spojenecké "strategické" bombardování vyčerpávalo síly německého letectva a nutilo je soustředit se na obranu státního území. Proto byla obloha nad Normandií během spojenecké invaze v červnu 1944 téměř bez německých letounů a německé pozemní vojsko mělo obrovské potíže při přesunech vojsk k frontě, protože spojenecké letectvo každý pohyb za dne prakticky znemožnilo.

Není pochyb o tom, že němečtí operační velitelé by si nepřáli nic více, než aby spojenecké letectvo zoufale bojovalo nad Británií proti německému "strategickému" bombardování.

Klíčovým bodem v tomto příkladu je, že strategická úroveň a operační úroveň spolu splývaly. Operace od nejnižší po nejvyšší úroveň tvoří kontinuum a nic by nám nepomohlo jejich oddělování takovým způsobem, že bychom ztratili ze zřetele jejich vzájemné vztahy.

Na druhé straně, v severní Africe vzhledem k omezeným počtům vojáků a materiálu a vzhledem ke všeobecné situaci (vichystická Francie nominálně ovládala a tím chránila ty "osy") byla koncepce spojeneckých operací relativně jednoduchá, přinejmenším až do vstupu Američanů na válčiště v listopadu roku 1942. Obě strany se snažily zničit pozemní síly; většinou mohly působit pouze proti cílům velmi blízko od předního okraje. (Výjimkou bylo britské působení proti námořní dopravě "osy" ve Středozemním moři.) Pro velitele pozemních vojsk měly letecké útoky na Německo nebo Británii malý přímý vliv, protože bylo nepravděpodobné, že tyto letecké útoky by měly včasné přímé důsledky pro jejich operace. Proto se velitelé v severní Africe, na rozdíl od generála Eisenhowera nebo německého polního maršálka Karla von Rundstedta v Normandii, nemuseli zabývat "strategickými" leteckými operacemi.

Velitel na válčišti musí posoudit všechny druhy operací, které mohou mít vliv na tažení. Když je vůle nepřátelského lidu zranitelná, velitel na válčišti si může přát soustředit úsilí proti tomuto cíli. Když je nepřítel závislý na zásobování zvenčí, pak může být klíčem k úspěchu nějaký bod v zásobovacím řetězci. Když je nepřítel závislý na naftě, pak může být nejúčinnějším opatřením zničení naftových zásobovacích sítí. Avšak ve většině případů, zvláště proti moderní, vysoce pružné průmyslové mocnosti, může existovat více klíčových míst; proto může být nutné útočit na mnoho cílů - avšak na cíle pečlivě zvolené, aby bylo ovlivněno těžiště protivníka.

◆ "Těžiště" je užitečné při plánování

Pojem "těžiště" je velmi užitečný při plánování válečných operací, protože popisuje místo, kde je nepřítel nejzranitelnější, a místo, kde bude útok mít největší vyhlídky na to, že bude rozhodující. Tento pojem je vypůjčen z mechaniky, kde udává bod, proti němuž jistá úroveň úsilí, např. tlaku, dosáhne více, než by stejná úroveň úsilí vykonala, kdyby působila jinde. Clausewitz nazýval těžiště "středem veškeré síly a pohybu".

Každá úroveň války má jedno nebo několik těžišť. Jestliže existuje několik těžišť, musí síla působit na všechna tato těžiště, má-li být objekt uveden do pohybu. Pravděpodobně nejdůležitější odpovědností velitele je správně zjistit a patřičně zasáhnout všechna těžiště nepřítele. V některých případech velitel musí rozpoznat určitá dosažitelná těžiště, jestliže nemá prostředky ani oprávnění působit proti základním těžištím. V každém případě, operace na válčišti musejí být plánovány, koordinovány a prováděny se zámyslem porazit nepřítele rozhodujícími údery.

Velitel na válčišti bude normálně mít ke své dispozici letecké, námořní a pozemní síly. Po zjištění nepřátelského těžiště musí velitel na válčišti rozhodnout, jaké síly nebo jakou kombinaci disponibilních sil použije. Jestliže rozhodne, že použije více než jeden druh sil, musí stanovit úkoly pro každou zúčastněnou sílu. V tomto procesu musí jasně uvažovat. Musí se vyhýbat přijetí "mechanického" rozhodnutí, podle něhož by se všechny jeho disponibilní druhy ozbrojených sil zúčastnily stejně (nebo tak, jak si je možno představit), podle něhož má jeden druh ozbrojených sil a priori přednost a musí být ostatními podporován, podle něhož se všechny druhy ozbrojených sil musejí zabývat stejným posláním ve stejné době, nebo že je nutné na nějakou nepřátelskou akci odpovědět stejně.

Namísto toho musí pochopit, že povaha a cíl války, jakož i povaha nepřítele samy budou naznačovat síly potřebné pro dosažení úspěchu. Při některých příležitostech bude postačovat jeden druh ozbrojených sil, zatímco jindy bude nutno použít všech tří druhů ozbrojených sil

v nějaké z mnoha možných kombinací. Někdy bude určitý druh ozbrojených sil jediným schopným splnit úkol, který normálně přísluší jinému druhu. Avšak nyní uvedeme tuto myšlenku posouzením dvou příkladů oddělených od sebe dvěma tisíciletími, což potvrzuje teoretickou správnost této myšlenky.

Když se Alexander Veliký nalodil ke svému tažení proti Persii, úspěch jeho operace závisel na zajištění ovládnutí Středozemního moře. Normálně by se k tomuto úkolu přidělily námořní síly. Ale Alexandrova flotila byla příliš slabá na to, aby překonala perskou flotilu, a neměla žádnou vyhlídku na značné posílení. Alexander zjistil, že těžiště perské flotily byly její pobřežní základny. Po zjištění těžiště byl plán jeho tažení jasný: před vpádem do Persie použít svoje pozemní vojsko ke zmocnění se perských základen na středomořském pobřeží. Alexander plán realizoval a zničil perskou námořní moc, aniž by zvítězil v jediné námořní bitvě.

Více méně pravý opak nastal v šestnáctém a sedmáctém století, když Španělsko a Anglie spolu bojovaly o světovou vládu.

Španělsko se rozhodlo pro pozemní invazi do Anglie, což záviselo na vyhnutí se anglické námořní moci nebo na jejím překonání. Porážka španělské "Armády" při jejím pokusu o překročení kanálu La Manche zmařila naděje na invazi. Na anglické straně existovaly možnosti buď provést invazi do Španělska, nebo zničit španělské hospodářství použitím námořní síly k izolaci Španělska od zdrojů jeho bohatství v obou Amerikách. Anglie se rozhodla pro druhou možnost a dosáhla úspěchu.

◆ Jediný druh ozbrojených sil může zvítězit

Historie tudíž ukazuje, že jediný druh ozbrojených sil může někdy zvítězit a že odvěta nebo útok - není vždy tou správnou věcí.

Za předpokladu, že na určitém válečnickém nebo vojenském způsobem, jak porazit nepřítele, zničení (nebo odzbrojení manévrem) jeho sil, vzniká otázka, které síly je nutné zničit a v jakém pořadí. Jestliže výzbroj, doktrína nebo vůle naznačují, že nepřítel nepoužije, nebo účinně nepoužije svoje letectvo, bylo by zbytečné vynakládat velké úsilí na jeho zničení jen proto, že máme takovou doktrínu. V tomto případě může letectvo nalézt přímé použití v nějaké formě rozvrácení zápolí nepřítele nebo v přímé letecké podpoře.

Naopak, jestliže se nepřítel domníval, že buď jeho letectvo bylo klíčem k úspěchu, nebo že jeho schopnost poskytovat určitou míru ochrany proti leteckým útokům byla předpokladem pro pokračování války, potom musí být prvním cílem jistě dosažení převahy ve vzduchu. Jak uvidíme, Japonsko kapitulovalo po ztrátě své schopnosti bránit se protiamerickému letectvu a severní Vietnam souhlasil s příměřím za podobných podmínek.

V několika dalších pokračováních posoudíme leteckou převahu podrobněji. Poznáme výhody vyplývající z jejího dosažení a nevýhody, které je nutno očekávat po její ztrátě.

—MW—

Příště: Pojem letecké převahy